

Az EMVA az állattenyésztésben

Bár még minden képlékeny, s ahogy az előadó fogalmazott, a tervezési fázisban vannak, az már biztosnak látszik, hogy az EMVA rendeletei januárban megjelennek, a hozzá kapcsolódó közlemények, pályázatok pedig tavasszal várhatók. Lassan tisztul a kép, így az állattenyésztőket érintő legfontosabb lehetőségek is kirajzolódni látszanak. A Biológiai alapok a mezőgazdaságban című konferencia állattenyésztési és takarmányozási szekciójában Lukács László, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium EMVA szakértője osztotta meg a már publikus részleteket a hallgatósággal.

Az Európai Tanács Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapjából (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló 1698/2005 rendeletének több mint tíz fejezete érinti az állattartókat. Ezek közül a mezőgazdasági üzemek korszerűsítéséről szóló, a közösségi előírásoknak való megfelelést biztosító, és az állattartó-többletvállalással kapcsolatos címek a legfontosabbak – hangsúlyozta az előadó. Mint mondta, az első, a mező-

gazdasági üzemek korszerűsítését segítő fejezetben a magyar program öt alintézkedést fogalmaz meg, amelyben a növénytermesztés és a kertészet, a gépberuházások, az ültetvénytelepítés mellett megjelennek az állattartó telepek is.

A gyakorlatias, a specialitásokhoz igazodó rendszer kialakítása érdekében a termelők szempontjából vizsgálták a fejlesztési lehetőségeket, s azon túl, hogy megfogalmazták az általános elképzelése-

ket, olyan célterületeket határoztak meg, ahová célzottan szeretnék irányítani a rendelkezésre álló pénzt. Ezek a trágyakezelést, az állati férőhelyek kialakítását és korszerűsítését, a jobb minőségű takarmány előállítását és felhasználását célozzák, de ide tartoznak a munkafolyamatok minőségét, valamint a tenyészállat-állomány genetikai, illetve az állat-egészségügyi helyzet javítását célzó beruházások.

A célterületek közötti megfelelő arányt forráselosztási súlyozással kívánja elérni a szaktárca. Ahogy az előadó fogalmazott: a források évenkénti felosztásával mintegy ráirányítják a figyelmet a fejleszteni kívánt célterületre. Az tehát, hogy egy adott évben egy adott célterületre mekkora összeget nyitnak meg, nem csak az arányokat, hanem a fejlesztések időbeni ütemezését is meghatározza.

A célterületeken belül négyféle tevékenységtypust is

meghirdetnek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy minden célhoz négy tevékenységet rendelnek. Képzelnünk el egy mátrixot - mondta az előadó, amelyben a trágyakezeléshez, mint célterülethez a technológiai beruházás, a gépbeszerzés, a telepi infrastruktúra; a férőhely-kialakításhoz a technológiai beruházás, a telepi infrastruktúra; a jobb minőségű takarmány-előállításához a technológiai beruházás, a gépbeszerzés; a munkaminőség javításához a technológiai beruházás; az állat-egészségügyi helyzet javításához a technológiai beruházás; tenyészállatok esetében pedig a genetikai színvonal javítása rendelhető.

Az egyes célterületeken belül választott tevékenységi típusok alaptámogatása 40 százalékos; a KAT-ban résztvevők és a fiatal gazdák 50 százalékos, KAT-ban résztvevő fiatal gazdák pedig 60 százalékos támogatást kapnak. Az alkalmazható trágyakezelési célterületen

Egyensúly és élelmiszerbiztonság

December 4-én országos konferenciát tartottak a biológiai alapokról. A helyszín a Magyar Tudományos Akadémia, ami a korábbi évekhez képest változás, mert ezúttal már nemcsak az Országos Mezőgazdasági Minősítő Intézet, hanem az MTA Növény-nemesítési Bizottsága is részt vett a konferencia megrendezésében. Ezúttal olyan témaköröket tűztek a szervezők napirendre, mint a fejlesztési lehetőségek és a várható eredmények az EU 2007–13 közötti időszakában, vagy elkötelezettség és összefogás az agráriumban, illetve egyensúlyteremtés és élelmiszer-biztonság. *Benedek Fülöp* szakállamtitkár ezen a tanácskozáson jelentette be azokat a strukturális változásokat, amelyeket az agrár-szakigazgatásban rövid időn belül végre kell hajta-

ni. Ez, mint témakör alapvetően meghatározta a hangulatot, így nem csoda, hogy *Berecz András* ének- és mesemondó Tamási Áron stílusában előadott történeten csak mérsékeltet tudott nevetni az összegyűlt közönség.

A magyar növény-nemesítés helyzetéről és mezőgazdaságunkra gyakorolt hatásáról *Kertész Zoltán*, az MTA Növény-nemesítési Bizottság elnöke és *Matúz János*, a szegedi GK Kht. igazgatója tartott előadást. Ugyancsak érdemes volt odafigyelni *Somogyi Balázs* igazgatóhelyettes (Burgenlandi Mezőgazdasági Kamara) előadására, aki az osztrákok tízéves uniós tagságáról számolt be. Az OMMI munkáját *Neszmélyi Károly* főigazgató foglalta össze, hangsúlyozva az elmúlt másfél évtized változásait.

Az intézet 2006. január 1-jétől öt regionális fajtakísérleti állomást hozott létre. Ezek: Debrecen (a hozzátartozó ellenőrzött telephelyek Gyulatanya, Abaújszántó, Kompolt), Szarvas (Székutás, Helvécia, Kecskemét, Jászboldogháza), Tordas, Eszterárgpuszta (Kaposvár, Iregszemcse) és Szombathely (Röjtökmuzsaj, Pölöske, Fertőd). Az OMMI illetékes főosztályai részt vesznek az UPOV munkabizottságok munkáiban, sőt, a mák, a torma, a görögdinnye, a paprika, a csemegekukorica, a kajszli, a cseresznye és a meggy vizsgálati irányelvének ki- vagy átoldozásánál magyar szakemberek vezetnek. A nemzetközi DUS-vizsgálati együttműködésben kölcsönös vizsgálatokat végzünk Csehországgal és Szlovákiával (szántóföldi nő-

meghirdetett tevékenységi típusokra 2008. május 1-jéig kiemelt, 75 százalék adható. Az építési és a technológiai beruházásoknál maximálisan elszámolható költségeket határoznak meg minden olyan modellre, ami az adott állattartó szempontjából értelmezhető. A maximálisan elszámolható költséget egy nagyallegységre vetítik.

– Ez nem jelenti azt, hogy ha valaki 100 kocának akar rácspadozatot kialakítani, akkor 5 éven keresztül 100 kocát kell tartania. Csak olyan mértékben jelent kötöttséget, hogy az öt év alatt az 50 nagyallegységet kéri rajta számon – hangsúlyozta az előadó. A kérelmezéskor a termelőknek csak azt kell megmondaniuk, hogy milyen technológiai modellt vállalnak, s azt mekkora állatlétszámra fogják működtetni.

Gépbeszerzés és telepi infrastruktúra esetében a Műszaki Intézet, illetve az építésügyi normagyűjtemény által kiadott katalógus referenciárai alapján állapítják meg a maximum elszámolható költséget, melynek az említettek szerint 40–50–60–75 százaléka lesz a támogatás.

A fejlesztési összegről fontos tudni, hogy minden célterület esetében az építési és technológiai beruházási tevékenységre legalább 2 millió forint és legfeljebb 400 millió forint elszámolható költség erejéig adható majd be kérelem. Az állatállomány genetikai színvonalának javítása esetén legfeljebb 50 millió forint az összes elszámolható költség.

Az állattenyésztés területén – bármely célterületről legyen is szó – csak gépberuházásra nem adható be kérelem, s minden célterület esetében a gépberuházás, illetve az infrastruktúra-fejlesztés aránya egyenként nem haladhatja meg az összes elszámolható költség 30 százalékát, míg a technológia-fejlesztés minimum 50 százalékkal kell, hogy szerepeljen. Mindegyik célterületen elszámolható 12 százalék kiegészítő költség. Ha ezek a feltételek teljesülnek, akkor kapható meg a már említett 40–50–60–75 százalékos támogatás.

A második nagy fejezet a közösségi előírásoknak való megfelelés. Ebben az esetben, az uniós rendelet szerint vagy költségkompenzációra és/vagy kieső jövedelem kompenzá-

A támogatások maximális felhasználása szempontjából nagyon fontos, hogy azok minden állatfaj esetében elérhetőek legyenek. A trágyakezelés, a férőhely-kialakítás ugyanis minden állatfajnál ugyanazt jelenti, ráadásul az egyes célterületeken belül, az adott tevékenységekhez kapcsolódó technológiai modulokat is úgy határozzák meg, hogy azok minden állatfajra értelmezhetőek legyenek. A Lego-elv alapján működő pályázatok darabokra szedik szét a virtuális állattartó telepeket, hogy a fejlesztések részletekben is megvalósulhassanak. Ebben a rendszerben létrejön a rész és az egész kapcsolata, évente kiválasztható az éppen aktuális és megoldható fejlesztés, majd a folyamat végén – mint a Lego kockáiból – összeáll a teljes beruházás.

ciójára adható évi maximum 10 ezer euró, évente degresszív mértékben. Az itt meghirdetett területek: egyes környezetvédelmi, egyes állategészségügyi, egyes nyilvántartási, valamint egyes munkavédelmi előírások betartása.

Az állattartó területén továbblépett a közösség. A rendelet úgy fogalmaz, hogy ha valaki ebből a szempontból többet vállal, mint a kötelező előírás teljesítése, annak plusz jövedelem-kiegészítő támogatást ad. Ebben az esetben a tagországok nemzeti vállalatokat definiálhatnak, s azokra kérhetik a támogatást. A vállalatokat öt évre szólóan kell megtenni, mértéke összesen

és legfeljebb évi 500 euró/nagyallegység lehet az egyes vállalatokhoz rendelt támogatások nagyságától függően.

– Az EMVA mindenkit befogad, a feltételek száma elenyésző, mindenki, aki állatot tart belefér a támogatásra jogosultak körébe. Szakaszos pályázatról lévén szó, a pénzek is szakaszosan hívhatók le, ezért pontozásos rendszerrel állítanak rangsort a pályázatok között. Ez a rendszer objektív, ám ha valaki valamit „bevállal”, azt teljesítenie is kell. Ne akarjunk tehát sokat markolni, nehogy keveset kapjunk! – javasolta Lukács László.

BÁRDOS B. EDIT

vények, zöldségek, gyümölcsök), valamint Lengyelországgal (szántóföldi növények és zöldségnövények). Magyarország végez DUS-vizsgálatokat Oroszország, Horvátország és Szlovénia részére szántóföldi és zöldségnövények esetében, valamint Románia számára szántóföldi növényekkel.

Az uniós csatlakozás idevonatkozó következményeiről a főigazgató megállapította, hogy a különböző változások hatása eltérő módon érintette mind az OMMI-t, mind pedig a termelőket. Fontos megjegyezni, hogy a hatóság részére nem előírás az anyanövények fajtaazonosságának ellenőrzése, a felelősség a termesző és a forgalmazóé. De az új körülmények között azt is tisztán kell látni, hogy nem a termelői érdek, hanem a fogyasztóvédelem az, ami prioritást élvez. Az intézet munkája kapcsán a beszámloló kitért a vetőmag-előállítás területi tényezőire, a fémzárolt mennyiség alakulására, továbbá az ökológiai

úton előállított fémzárolt vetőmag mennyiségének alakulására. Az ellenőrzött vetőmag-előállító terület az 1994-es 180 ezer hektárról 2005-re 118 700 hektárra csökkent, s ez csupán a bázisv kétharmada. A fémzárolt mennyiségek alakulásában is hasonló tendencia érvényesül. Vetőmagból 1994-ben 344 ezer tonnát, 2005-ben 232 ezer tonnát fémzároltak. Burgonyából ugyanebben az időintervallumban 34 500 tonnáról 7200 tonnára esett vissza a fémzárolás mértéke. Az ökológiai úton előállított vetőmagmennyiség 2005-ben 558 133 kilogrammot tett ki (legnagyobb tételek az őszi búza 263 500 kilogramm, a zab 65 ezer kilogramm, a kukorica 17 500 kilogramm, a zöldborsó 70 ezer kilogramm, a szója 71 ezer kilogramm, s az olajretek 28 400 kilogramm volt).

Az OMMI 213 állatfajt tartott nyilván, aminek 35 százaléka külföldi. Az ENAR-rendszer fejlesztése még 1996-ban kezdődött el, és 2004-től mi is ké-

pessé váltunk az uniós ENAR azonosítók regisztrálására. A DNS-vizsgálatokban például már odáig jutottunk, hogy 2006-ban 2005 ló és 1500 szarvasmarha DNS-alapú származásellenőrzését végeztük el. Az OMMI Vágott Test Minősítési Felügyeleti Osztálya 2003. júliusától miniszteri rendeletek alapján látja el a vágómarhák, a vágósertések, a vágójuhok, a vágókecskék vágás utáni minősítésének, a hasított féltetek kereskedelmi osztályba sorolásának hatósági felügyeletét. A Központi Takarmány Laboratórium feladatai közé tartozik egyebek között a szigorodó élelmiszer-biztonsági elvárások határértékének vizsgálata, a nem kívánatos anyagoknál a nulla tolerancia elv érvényesítése. Az OMMI részletes géntechnológiai munkái közé tartozik a vetőmagvak ellenőrzése, GM kiszűrése; a fajtakísérletbe érkező kukoricánál és repcénél minden tételt vizsgál.

-AVAR-